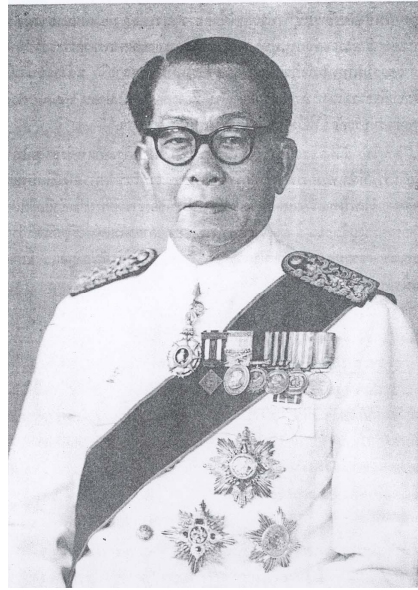

พระมณูเวทย์วิมลนาท

พระมณูเวทย์วิมลนาท (มณูเวทย์ สุมาวงศ์) นามเดิม เบี่ยน เกิดเมื่อวันเสาร์ที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2440 ที่ตำบลตรอกวัดพระยาไกร อำเภอสามพันขวด จังหวัดพระนคร เป็นบุตร นายเส็ง และนางเพิ่ม สุมาวงศ์ มีพี่น้องร่วมบิดามารดา รวม 16 คน นายเส็ง บิดาพระมณูเวทย์ วิมลนาท เป็นชาวตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ต่อมาได้ย้ายภูมิลำเนา มาประกอบอาชีพค้าขายที่ตำบลตรอกวัดพระยาไกร อำเภอสามพันขวด จังหวัดพระนคร และได้ทำ การสมรสกับนางเพิ่ม บุตรีหลวงราชโกคานุกูล (เจ็สวัสุม) ผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ราชการใน กรมท่าซ้าย ซึ่งในครั้งนั้นเรียกกันอย่างสามัญว่า “เจ้าภาษี” เมื่อนางเพิ่มยังเยาว์วัยเจ้าจอม มารดาเขียน (เจ้าจอมมารดาพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์) ทรงพระเมตตา รับไว้อุปการะอยู่ในวัง เพื่อเรียนรู้การงานและขนบธรรมเนียมประเพณี ต่อมานางเพิ่มได้ไปอยู่ กับสมเด็จพระมาตุจฉาเจ้า (สมเด็จพระศรีสวรินทรา บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า) ใน พระบรมมหาราชวัง ได้รับใช้สอยใกล้ชิดเป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัยให้ปฏิบัติงานสำคัญ เช่น ใกวพระอุพระราชโอรส คือ สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิตลอดุลยเดชฯ กรมหลวงสงขลานครินทร์ (สมเด็จพระ ราชราชบิดา) เป็นต้น หลังจากหลวงราชโกคานุกูลถึงแก่กรรม นางเพิ่มได้กราบถวายบังคมทูล ลากลับไปอยู่กับมารดา และได้สมรสกับนายเส็ง นายเส็งและนางเพิ่มได้อาศัยชื่อเดิมของหลวง ราชโกคานุกูล บิดาของนางเพิ่มเป็นมงคลนามตั้งนามสกุล สุมาวงศ์ ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2463

การศึกษา

พระมณูเวทย์วิมลนาทเริ่มเข้ารับการศึกษาชั้นประถมศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2446 ที่โรงเรียน วัดบพิตรภิมุข สอบไล่ได้ชั้นประถมบริบูรณ์ เมื่อ พ.ศ. 2450 ต่อมาศึกษาชั้นมัธยมที่โรงเรียน มัธยมวัดราชบูรณะและโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สอบไล่ได้มัธยมบริบูรณ์และมัธยมพิเศษ เมื่อ พ.ศ. 2453 และ พ.ศ. 2454 ตามลำดับ เมื่อ พ.ศ. 2456 สอบไล่ได้ทุนเล่าเรียนหลวงและ โอนเป็นนักเรียนของกระทรวงยุติธรรม และเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2457 กระทรวง ยุติธรรมส่งไปเรียนกฎหมาย ณ สำนักศึกษากฎหมาย เกรส์ อินน์ (GRAY 'S INN) ประเทศ

อังกฤษ และสอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. 2462 หลังจากนั้นได้ฝึกหัดและดูงานอยู่กับครูอีกราว 6 เดือน จึงเดินทางกลับประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2463 ต่อมาสอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตไทยจากโรงเรียนกฎหมายกระทรวงยุติธรรม เมื่อ พ.ศ. 2466 และได้รับพระราชทานปริญญานิติศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2506

การรับราชการ

พระมณฑุเวทย์วิมลนาท ได้เริ่มรับราชการครั้งแรก	
1 มิถุนายน พ.ศ. 2463	เป็นฝึกหัดผู้พิพากษา (ศาลฎีกา)
9 กรกฎาคม พ.ศ. 2463	เป็นฝึกหัดผู้พิพากษา (ศาลอาญา)
26 พฤษภาคม พ.ศ. 2464	ผู้พิพากษาในกระทรวงยุติธรรม ประจำศาลพระราชอาชญา
9 ธันวาคม พ.ศ. 2464	ผู้พิพากษาในกระทรวงยุติธรรม ประจำศาลโปริสภาที่ 1
29 มิถุนายน พ.ศ. 2465	ไปช่วยชำระคดีที่ศาลมณฑลจันทบุรี
11 ตุลาคม พ.ศ. 2465	กลับมาประจำศาลโปริสภาที่ 1
21 พฤษภาคม พ.ศ. 2466	ไปช่วยชำระคดีที่ศาลจังหวัดมีนบุรี
2 กรกฎาคม พ.ศ. 2466	กลับมาประจำศาลโปริสภาที่ 2
15 กันยายน พ.ศ. 2466	ประจำศาลโปริสภาแผนกต่างประเทศ
7 สิงหาคม พ.ศ. 2469	ผู้พิพากษาศาลโปริสภา
5 มิถุนายน พ.ศ. 2472	ผู้พิพากษาศาลแพ่ง
13 มิถุนายน พ.ศ. 2474	ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์
11 กันยายน พ.ศ. 2474	ผู้รั้งตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลนครไชยศรี
25 เมษายน พ.ศ. 2475	อธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลภูเก็ต
4 กันยายน พ.ศ. 2476	ผู้รั้งตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลพระราชอาชญาและศาลคดีต่างประเทศ
1 มีนาคม พ.ศ. 2476	อธิบดีผู้พิพากษาศาลพระราชอาชญาและศาลคดีต่างประเทศ
1 เมษายน พ.ศ. 2482	อธิบดีศาลอุทธรณ์
12 ตุลาคม พ.ศ. 2482	เปลี่ยนชื่อตำแหน่งเป็นอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์
12 มีนาคม พ.ศ. 2482	กระทรวงการต่างประเทศขอยืมตัวไปช่วยราชการไปพลางก่อนโดยคงให้ปฏิบัติราชการในหน้าที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ไปด้วย
21 มีนาคม พ.ศ. 2482	โอนไปรับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการต่างประเทศ ตำแหน่งอัครราชทูตพิเศษ ประจำกรุงลอนดอน

10 เมษายน พ.ศ. 2483	ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้เป็นอัครราชทูตพิเศษ มีอำนาจเต็มประจำประเทศอังกฤษ (พระราชสาส์นตราตั้ง ลงวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2483)
8 มิถุนายน พ.ศ. 2483	ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้เป็นอัครราชทูตพิเศษ มีอำนาจเต็มประจำประเทศเดนมาร์ก นอร์เวย์ และสวีเดน (พระราชสาส์นตราตั้ง ลงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2483)
19 มิถุนายน พ.ศ. 2483	เดินทางไปรับตำแหน่งที่ประเทศอังกฤษ
21 กันยายน พ.ศ. 2485	เดินทางกลับมาประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยประกาศสงครามกับประเทศอังกฤษ และดำรงตำแหน่งเป็นอัครราชทูตประจำกระทรวง กระทรวงการต่างประเทศ
1 มกราคม พ.ศ. 2486	กระทรวงยุติธรรมโอนกลับมาเป็นข้าราชการตุลาการสามัญชั้นพิเศษ ตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ตามเดิม
28 สิงหาคม พ.ศ. 2496	ประธานศาลฎีกา
5 มิถุนายน พ.ศ. 2501	เกษียณอายุราชการ

ในระหว่างรับราชการ พระมณูเวทย์วิมลนาทได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการและงานพิเศษที่สำคัญหลายประการ อาทิเช่น เป็นกรรมการสอบไล่กฎหมายของโรงเรียนกฎหมาย กระทรวงยุติธรรม เป็นอาจารย์สอนวิชากฎหมายระดับปริญญาตรีและปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง เป็นอาจารย์สอนพระธรรมนูญศาล กฎหมายลักษณะอาญา และวิธีพิจารณาความอาญา โรงเรียนกฎหมาย กระทรวงยุติธรรม เป็นกรรมการสอบไล่วิชากฎหมายนิสิตแผนกนิติศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกรรมการสอบไล่กฎหมายชั้นปริญญาตรีและปริญญาโทของมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง เป็นกรรมการไต่สวนเรื่องพระยามโนปกรณ์นิติธาดาปิดสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการศาลพิเศษ เป็นกรรมการพิจารณาร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นกรรมการประมวลข้อบังคับและระเบียบศาล เป็นกรรมการที่ปรึกษาแห่งเนติบัณฑิตยสภา เป็นกรรมการสอดส่องความประพฤติทนายความ นายทะเบียนและกรรมการพิจารณาข้อบังคับมรรยาททนายความ เป็นกรรมการตุลาการ เป็นกรรมการพิจารณาหาผู้ที่จะรวบรัดการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาให้รวดเร็วขึ้น เป็นนายทะเบียนเนติบัณฑิตยสภา เป็นกรรมการจัดงานฉลองรัฐธรรมนูญ เป็นกรรมการตรวจพิจารณาข้อสังเกตของนานาประเทศเกี่ยวกับประมวลกฎหมายไทย เป็นกรรมการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการพนัน เป็นกรรมการแก้ไขเสี้ยวเนติบัณฑิต เป็นกรรมการพิจารณาแก้ไขแบบพิมพ์ศาล เป็นกรรมการตรวจพิจารณาประมวลกฎหมายที่ออกใหม่ เป็นกรรมการตรวจพิจารณาระเบียบราชการในกองรักษาทรัพย์ เป็นกรรมการสอบผู้สมัครสอบแข่งขันเพื่อรับเงินช่วยเหลือของรัฐบาลไทยในการศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศตามความต้องการของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ฝ่ายพลเรือน

เป็นอนุกรรมการร่างกฎหมายเพื่อตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติวางกฎเกณฑ์วินิจฉัยข้อขัดกันระหว่างกฎหมายของนานาประเทศ เป็นประธานกรรมการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการสามัญชั้นโท อันดับ 3 เป็นกรรมการตรวจพิจารณาระเบียบราชการในกองบังคับคดีล้มละลาย เป็นกรรมการตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นกรรมการปรับปรุงส่งเสริมวินัยของชาติ เป็นกรรมการพิจารณาแก้ไขพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ เป็นกรรมการตามพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำการต่อต้านการดำเนินการสงครามของญี่ปุ่น เป็นกรรมการสอบสวนพฤติการณ์ในการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลเสด็จสวรรคต เป็นกรรมการสภาพิจารณาภาพยนตร์ เป็นกรรมการโดยคุณวุฒิของมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง เป็นประธานชี้ขาดกรณีระหว่างกรมสรรพาวุธทหารเรือและนาย เอ. แอม. ไว. นานา เป็นกรรมการสอบความรู้กฎหมายของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา เป็นกรรมการพิจารณาเสนอข้อบัญญัติและข้อแก้ไขในสนธิสัญญากับนานาประเทศในเรื่องที่อยู่ในหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรม เป็นกรรมการพิจารณาดำเนินการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนและการอบรมสงเคราะห์เด็กและเยาวชน เป็นกรรมการปรับปรุงแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2475 เป็นกรรมการพิจารณาวางนโยบายของกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการตรวจร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญาในศาลแขวง พ.ศ. 2495 เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของรัฐบาล เป็นกรรมาธิการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2495 ร่างประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2495 และร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2495 กรรมการสำรวจการออกโฉนดที่ดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เป็นประธานสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา เป็นกรรมการพิเศษเพื่อพิจารณาอนุสัญญาต่าง ๆ ในกระทรวงการต่างประเทศ เป็นอนุกรรมการวางโครงการและจัดสร้างพระบรมรูปทรงหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ เป็นประธานกรรมการดำเนินงานเกี่ยวกับการสร้างศาลฎีกา เป็นกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสครบ 25 พุทธศตวรรษ พ.ศ. 2499 และร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมในโอกาสครบ 25 พุทธศตวรรษ พ.ศ. 2499 เป็นกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2500 เป็นประธานคณะกรรมการตุลาการจนเกษียณอายุราชการ

แม้ว่าพระมณูเวทย์วิมลนาทจะเกษียณอายุราชการไปแล้ว ท่านก็ยังคงได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานพิเศษทางด้านกฎหมายและการต่างประเทศอีกมาก เช่น เป็นกรรมการในคณะกรรมการตรวจพิจารณาคำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในกรณีเขาพระวิหาร เป็นประธานคณะกรรมการสอบสวนมรดกของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นกรรมการดำเนินการตามคำสั่งให้ทรัพย์สินในกองมรดกจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ และทรัพย์สินของท่านผู้หญิง วิจิตราน ธนะรัชต์ ตกเป็นของรัฐ เป็นสมาชิกฝ่ายไทยในศาลประจำอนุญาโตตุลาการ ณ กรุงเฮก เป็นที่ปรึกษาในคณะที่ปรึกษากฎหมายของนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการสมาคมกิจการวิเทศสัมพันธ์และกฎหมายระหว่างประเทศแห่งประเทศไทย เป็นสมาชิกวุฒิสภา

เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นกรรมาธิการร่วมกับฝ่ายวุฒิสภาเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเงินประจำตำแหน่งและผลประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของตุลาการรัฐธรรมนูญ เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนระหว่างรัฐสภาไทยไปร่วมการประชุมสมัชชาใหญ่สหภาพรัฐสภา ครั้งที่ 57 ณ กรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย เป็นกรรมการบริษัทอีสต์เอเชียติกส์ (ประเทศไทย) จำกัด เป็นประธานกรรมการบริษัทเงินทุนมหาชนทรัสต์ จำกัด

ทางด้านครอบครัว พระมณูเวทย์วิมลนาทมีภรรยา 3 คน คือ

1. คุณหญิงมณูเวทย์วิมลนาท (แจ่ม สุมาวงศ์) สกุลเดิม ยุกบุตรณ์ มีบุตร-ธิดาด้วยกันรวม 5 คน
2. นางชลอจิตต์ สุมาวงศ์ สกุลเดิม ยุกบุตรณ์ มีบุตร-ธิดาด้วยกันรวม 3 คน
3. นางสาว อัง สุมาวงศ์ สกุลเดิม คราชชัย มีธิดาด้วยกัน 1 คน

ยศและบรรดาศักดิ์

พระมณูเวทย์วิมลนาท ได้รับพระราชทานยศและบรรดาศักดิ์ตามลำดับ ดังนี้

9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2463	รองอำมาตย์เอก
30 ธันวาคม พ.ศ. 2464	หลวงมณูเวทย์วิมลนาท
29 ตุลาคม พ.ศ. 2467	อำมาตย์ตรี
7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2471	อำมาตย์โท
10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2472	พระมณูเวทย์วิมลนาท

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

พระมณูเวทย์วิมลนาท ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามลำดับ ดังนี้

30 เมษายน พ.ศ. 2466	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย
1 มกราคม พ.ศ. 2467	เหรียญดุษฎีมาลาเข็มศิลปวิทยา
20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2468	เหรียญบรมราชาภิเศก รัชกาลที่ 7
8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2473	จักรถาภรณ์มงกุฎไทย
29 มีนาคม พ.ศ. 2474	เหรียญฉลองพระมหานคร
8 ธันวาคม พ.ศ. 2477	เหรียญพิทักษ์รัฐธรรมนูญ
20 กันยายน พ.ศ. 2480	ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย
14 ตุลาคม พ.ศ. 2482	ประถมาภรณ์มงกุฎไทย
19 กันยายน พ.ศ. 2488	เหรียญจักรพรรดิมาลา
4 ธันวาคม พ.ศ. 2492	ประถมาภรณ์ช้างเผือก
5 พฤษภาคม พ.ศ. 2493	เหรียญบรมราชาภิเศก (ทอง)
5 ธันวาคม พ.ศ. 2497	มหาวชิรมงกุฎ
5 พฤษภาคม พ.ศ. 2498	ทุติยจุลจอมเกล้า
5 ธันวาคม พ.ศ. 2500	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก
5 พฤษภาคม พ.ศ. 2508	ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ

วาระสุดท้าย

พระมณูเวทย์วิมลนาท มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงมาโดยตลอด จนเมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2524 ท่านเป็นลมล้มลงขณะไปติดต่อธุระ หลังจากนั้นมีอาการพูดไม่ค่อยชัดและเดินไม่ถนัด ท่านได้เข้ารับการตรวจรักษาที่โรงพยาบาลรามาริบัติ เมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2524 แพทย์ตรวจพบว่ามีความดันโลหิตสูง สมองส่วนขวาขาดเลือดไปหล่อเลี้ยง อาการได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น แขน ขาข้างซ้ายเป็นอัมพาตเคลื่อนไหวไม่ได้ พูดไม่ชัดมากขึ้น แพทย์ให้พักรับการรักษาอยู่ในโรงพยาบาลและทำกายภาพบำบัด ขณะที่ท่านป่วยพักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล ท่านมีสติสัมปชัญญะเป็นปกติ ภายหลังอาการดีขึ้น ท่านจึงกลับไปพักรักษาตัวที่บ้าน ต่อมาเมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2526 ท่านมีอาการของโรคปอดบวม อาเจียน มีไข้สูงและหอบ จึงเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลรามาริบัติจนหายเป็นปกติและกลับไปพักรักษาตัวที่บ้าน และในวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2531 ท่านมีอาการหอบ หายใจลำบาก หลอดลมอักเสบมาก จึงเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลวิชัยยุทธ และกลับไปพักรักษาตัวที่บ้าน ต่อมาเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2532 ท่านมีอาการซึม บวมตามขาและข้อศอก ความดันโลหิตต่ำ ปอดบวม ได้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลวิชัยยุทธ และได้ถึงแก่อนิจกรรมเนื่องจากภาวะหัวใจล้มเหลวด้วยอาการสงบที่โรงพยาบาล เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2532 เวลา 12.15 นาฬิกา สิริอายุได้ 92 ปี 4 เดือน 10 วัน